

# EL POBLE CATALÀ

5 Cts. PREUS DE SUSCRIPCIÓ SEMPRE PARTICIPACIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECA CATALUNYA Y NACIONES IBERICAS: 1.000 PAGES D'IMPRESA PAISOS D'UNIO POSTAL: 1.000 PAGES D'IMPRESA

ANY VII. Barcelona, dimecres, 7 de setembre de 1910 • NÚM. 2.012

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. TELÉFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ SEMPRE PARTICIPACIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECA CATALUNYA Y NACIONES IBERICAS: 1.000 PAGES D'IMPRESA BARCELONA: 1.000 PAGES D'IMPRESA

5 Cts.

**CLÍNICA C. CROUS** Herpes, Tuberculosis pulmonar, Vitis urinaria. Curació segura y ràpida. CARMEN, NÚM. 56, PRINCIPAL.—Véase anuncio cuarta página.

## GRANS MAGATZEMS EL SIGLO

### EXTENSOS Y NOUS ASSORTITS

### GENRES D'ALTA NOVELTAT

### Llanes • Sedes • Estampats

per la temporada de Tardor

## GRANS EXISTENCIES EN MOBLES

a preus sumament reduïts

### COMPLET ASSORTIT EN

### Uniformes pera Colegials

## Ocasió Borgeguins de lona

Pera casa y camp el paroll y a Possos 2'90

**ALIMENT COMPOST** Patent 42.264

ALIMENT NATURAL: el més RECONSTITUENT, PUR, ECONÓMIC y COMPLET d'aquest sigle. — Farmàcies, Drogueries y Ultramarins. — Fàbrica, Girona, c. Claré. Dtor. M. Furest. — Agent: J. Santiveri, Cal. 22, Barcelona.

## El triomf del Vendrell

### Jo hi era

Passarà molt temps que encara'n parlarem de les eleccions del Vendrell. Un home insensat ens havia tirat el guant a la cara ab les seves pràctiques de la compra de vots. Y de tot arreu de Catalunya va sortir gent disposada a treballar resoltament per la dignificació del sufragi.

Està clar que poques persones podien produir, com en Carner, una semblant concentració de simpaties personals. Però hi hi va haver un moment en que quasi bé tots ens varem oblidar de l'home per pensar en l'obra de cultura cívica. Se tractava d'extirpar en un districte de Catalunya les pràctiques corruptores del sufragi universal.

Y la llista ha estat soperba. L'esperit il·luminador que domina en les luites electorals de Barcelona, va transpirar-se al Vendrell. Els ciutadans de la Segarra y del Penadès, que foren darrerament venuts pels marxants de vots, varen trobar, el diumenge, al seu costat, una multitud de lluitadors avessats a les batalles en els comicis.

Els federals nacionalistes y els radicals d'aquell districte, no sentiran cap mena de gelosia perquè donem aquí els noms d'aquests lleionars catalans. Estem segurs de que, ben al contrari, estaran orgullosos de que s'hagi escollit la seva terra per donar-li ab tanta esplendidesa tan noble combat.

A davant de tots ferem marxar aquells que per no estar afiliats a l'Unió federal mostraren un desinterès més gran a favor de la dignificació del sufragi. Signifíc, doncs, la primera salutació pel generós capdell del catalanisme en Francesc Machà, el diputat per les Borges, a qui no hi ha d'oblidar el dol per la mort de la seva mare, y pels diputats de La Bisbal de l'Empordà y de la circumscriptió de Tarragona, senyors Albert y Mayner, que treballaren el diumenge a La Bisbal del Penadès y a Bellvei. La victòria va coronar el seu esforç.

El president del Consell de l'Unió federal senyor Vallès y Ribot, se trobava al Vendrell. El president de la minoria parlamentària federal nacionalista don Josep Zulueta, s'havia establert a Sant Jaume dels Domenys ab l'Isidre Rius y una colla de republicans de Vilafraça del Penadès.

En Jaume Carner tenia el centre d'operacions al Vendrell y d'allí anava ab automòbil a tot el país. També se fixaren en el Vendrell els diputats provincials de Tarragona senyors Folch y Cavallé, en Manuel Rius, regidor de Bar-

dels compradors de vots. També acudiren allí els diputats provincials de Tarragona, senyors Mestres y Magriñà, y el tinent d'alcalde de Barcelona don Nicolau Junco.

A Vallfogona s'hi havien establert ab altres amics, des del dijous passat, el diputat a Cortes per Sabadell senyor Cruells y en Freixas, havent lograt reduir la majoria de l'Alegret, de 82 a 21 vots.

En Pere Corominas, de Santa Coloma de Queralt va anar a les Piles, a Raurich y a Llorach. El diputat provincial de Barcelona senyor Serra y Constançó, anà a Santa Perpètua ab en Gori, de Santa Coloma, y en Soler, secretari del C. N. R. de Barcelona. L'Agustí Nogués, diputat provincial per Barcelona, va anar a Llorach ab en Sabat, d'Igualada.

Tots van complir. Semblava que de l'una montanya a l'altra arribessin les veus dels bons companys que s'anaven en la lluita y que se sentien com si se trobessin tots plegats. Un cop de volant de l'automòbil, portava gent de refors allí aont la demanaven. Ningú havia de menester instruccions, perquè tots portaven al cor la dolça quimera de salvar de la corrupció un districte de Catalunya.

Com ho farem pera demanar perdó als nombrosos amics que no hem anomenat y que també se trobaven, el dia de la lluita, al districte del Vendrell? En Pere B. Tarragó, hi havia caigut malalt anant d'un punt a l'altre ab en Carner, uns quants dies abans. Lo que no farem es donar les gràcies a ningú.

Quan passa un fet així, el millor títol de gloria es pogués trobar en el seu record y dir orgullosament, sempre que se'n parla:

— Jo hi era.

Lo que diu la Premsa

**De La Publicitat:**

«Com era de esperar la candidatura de nostre amic don Jaume Carner ha triomfando superando el éxito a nuestras esperanzas. La mayoría es tan considerable que proporciona una doble eloquencia a la victoria obtenida por la Unión Federal Nacionalista Republicana en las elecciones de anteayer.

El triunfo del señor Carner era cosa que todo el mundo tenía descontada. ¿Cómo creer posible de nuevo la victoria de Alegret, después de sus fracasos y de la anulación del acta por el Tribunal Supremo? Los vendrellenses no han querido contribuir a manchar con la ignominia de un mercantilismo asqueroso un acta que debe ser fiel reflejo de la voluntad de un pueblo.

Sin duda los que ayer vendieron por unas pesetas su conciencia, han sentido en su alma, ante la condenación de la opinión honrada, el sororjo de la vergüenza. Declamamos hace pocos días que cada ciudadano vendrellense se convertía en verdadero y eficaz propagandista. Y así ha sido. Nunca se había presenciado un entusiasmo más grande. Había un orgullo tan decidido en hacer triunfar la candidatura de nuestro amigo, que su contrincante no pudo valerse de las malas artes que intentó poner en práctica para salir victorioso en la lucha.

Don Jaime Carner es en todo el distrito concienzudo y estimado. Sus palabras ponen en su gestión toda su fe y no transigen con que se le escamotee el acta. La derrota de mayo habrá sido uno de los más poderosos acicates que provocara la victoria de ayer. Se perdió en aquella ocasión no porque la gente dejase de querer a don Jaime Carner, no tampoco porque creyesen que debía seguir tal o cual camino político, diferente del que hasta entonces había seguido, sino porque todos creían tan natural y lógico el triunfo del candidato de la Unión Federal que no se preocuparon con aquel que era menester de vigilar la legalidad de la elección, viéndose al candidato de la Defensa Social que comprara descaradamente la conciencia de los hombres.

**De Foment, de Reus:**

«Semblava impossible fer fracassar els ardits de l'Alegret; semblava que contra els seus diners s'hi haviem d'estrellar totes les propagandes; semblava irredempt el districte del Vendrell, per les condicions y situació de molts pobles de la Segarra; y a pesar de tot, contra els més repugnants procediments dels corruptors del sufragi, la voluntat popular ha triomfat sobirana y en Carner es diputat.

La batalla ha sigut dura, enèrgica, empenyosa y digna per part de la nostra gent. Ha tingut el caràcter que corresponia a la transcendental finalitat de la mateixa y ab això queda dit tot.

Lluitava Catalunya, representada pels nacionalistes republicans y tenim el nostre honor compromès en sortir victoriosos.

Si no haguessim sigut vèncer a l'Alegret, el partit d'U. F. N. R. hauria adquirit una tremenda responsabilitat, que Catalunya s'hauria cuidat de fer efectiva. Per això avui ens sentim orgullosos, per això avui el nostre cor vessa de joia y més que mai tenim fe y esperança en l'avenir del nostre país.

L'esforç realitzat pels nacionalistes republicans es dels que mereixen respecte y agraiment; guanyar pera Catalunya el districte del Vendrell, millor dit, desarrelar d'allí la perniciosa influència de l'Alegret, era una empresa temeraria de la que no se'n surt victoriosos sense l'esforç gegant que s'ha realitzat.

L'elecció don Carner, es assegurar el present y l'avenir del nostre país; l'afirmació del nostre poder, l'inici de la campanya benefactora que s'ha de realitzar pera reconquerir tots els racons de nostra terra.

No es ocasió d'extensos comentaris; precisa exterioritzar la nostra joia com a compensació a llargues hores de dubte, y d'esperança per un altre dia, les consideracions que s'han suggerit, donem les felicitacions raiant: «Visca Catalunya»

**Telegrames y cartes**

**DEL C. N. R. DE MANRESA**

Jaume Carner,  
Centre Nacionalista Republicà  
Barcelona

El Centre Nacionalista Republicà de Manresa us felicita y celebra ab entusiasme el vostre triomf electoral.

El president accidental, Rius.

## De Madrid estant

### El marit calderoní

Ja podríem fer vagues generals; com si fessin l'orní! Madrid té avui com avui un tema interessantíssim que'l preocupa més que lo del Marroc, més que'l colera. L'actualitat del dia es el crim del Guadarrama. Per tot arreu no's parla d'altra cosa. Ahir en Merino, quan els periodistes li preguntaven noves dels acords de la Federació Obrera de Barcelona, va sortir a parlar del crim.

«Coll era un home honrat; el meu tío era tot un caballero. Aquí la única criminal es ella».

El la l'obessió del bon poble. El ministre al parlar d'aquesta manera se fa ressó de la veu del veínat. Qui ha dit que a Espanya els que governen estan sempre en contradicció ab l'opinió pública? Qui ho diu?

La premsa no té prous columnes pera dedicar al crim del Guadarrama: la vida den Coll, la vida den Sánchez de Lara. Els amors de la senyora den Coll, els brillants que portava, els seus luxes, les grans disbaixes d'aquella llar que un vent de tragedia ha desfet.

Els diaris ens expliquen que en Coll guanyava 50 o 60 duros al mes, consentia que a casa seva se'n gastessin tres o quatre cents y que la seva senyora li feia creure que eren diners que ella emmallevava a les seves amigues. Els diaris pinten al senyor Coll com una persona molt ignocenta o molt despreocupada. Si era lo primer resultava un inspector de policia deficientíssim, que deu esser home desconfiat y recelós. Un senyor que creu que la seva dona pot tenir amigues que li regalini joies y butllets de mil pessetes, resulta d'una candidesa impossible.

Malgrat aquests antecedents sospitosos la premsa madrilenya encapçala les seves informacions ab el títol «Vengador de son honor y la gent discuteix ab gran foc la falta de decisió del senyor Coll. Pels tramvies y cafés, fins al saló de conferencies he escoltat el formidable comentari: «Debió matar a ella también».

El la l'voluntat del poble pogués portar a un culpable al pal, aquest matí a la plassa Major, lloc aont abans se celebraban els auts de fe, hauria purgat el seu adulteri. Més he vist un moviment més esgarriat de vindicta pública. La simpatia de l'opinió pel marit que mata, simpatia de l'element femení, de l'opinió, contra el desgraciat «Don Juan» que ha pagat ab la pell la seva aventura y odí implacable contra la dona causant del drama. Veiam si poden compaginar aquest odi y aquelles simpaties.

El bon poble li perdona al senyor Coll que per espai de cinc anys hagués actuat als ulls a la deshonra, a cambi del seu calderoní.

Ha tingut un cop d'honor, ha salvat matar a temps y el bon poble té deliri pels amadorats.

Madrid, 5 setembre.

## El Congrés Socialista DE COPENHAGUE

### L'acord sobre les cooperatives. -- La qüestió de la manca de feina. -- El desarmament y l'acció contra la guerra

**L'acord sobre les cooperatives**

En el nostre anterior article sobre les tasques del Congrés Socialista Internacional de Copenhague, exposarem la diversitat de tendències manifestades en el si de la comissió encarregada de la qüestió de les relacions entre les cooperatives de consum y el partit socialista. Com era d'esperar, dels debats ne resultà finalment una fórmula de concòrdia, deguda an en Jean Jaurès. La comissió, per unanimitat, acceptà la proposició que en sos paràgrafs essencials a continuació traduiem:

«Aquesta proposició de la comissió, fou aprovada per unanimitat de nacions en la primera sessió plenària que'l congressistes celebraren. En el debat que precedí a la votació, s'exteriorisaren novament les diverses maneres ab que aprecien els socialistes l'acció de les cooperatives. La proposició aprovada, segons paraules den Jaurès, no confón els diferents parers, però's armonisa».

**La qüestió de la manca de feina**

En la primera sessió plenària s'ocupà el Congrés d'aquesta qüestió. El ponent, l'austríac Braun, remarcà l'importància del problema de la manca de treball, problema que ha provocat nombroses enquestes governamentals y científiques, les quals no han donat resultats pràctics. Abans aquesta qüestió; però hi ha'l gros inconvenient de que, abontat socors als afiliats sense feina, les caixes dels sindicats se desangren. Els sindicats anglesos y alemanys, per exemple, gasten més diners pera socórrer als companys sense feina que en socors de vaga. Sembla, doncs, necessari, que sigui l'Estat qui s'encarregui del problema de la manca de treball.

La proposició presentada sobre aquesta qüestió, diu així:

«El Congrés constata que la manca de feina es inseparable del sistema de producció capitalista y que sols desapareixerà quan aquest sistema desaparegui. Tot lo que en aquest punt se fassi no serà més que un paliatiu; el Congrés reclama el segur contra la manca de feina, les despeses del qual aniran a càrreg dels possessors dels medis de producció y l'administració del qual sera confiada a les organitzacions obreres».

«Els representants del proletariat hauran de reclamar, per altra part, als poders públics:

1. Estadístiques exactes y regulars relatives a la manca de feina.
2. L'execució, en mesura suficient, de importants treballs públics, en les quals els obrers seran pagats al sou fixat pels sindicats.
3. Subvencions extraordinàries a les caixes pera la manca de feina en períodes de crisi.
4. La creació d'oficines de col·locacions y la subvenció a les mateixes, en les quals totes les llibertats y tots els interessos dels obrers seran respectats, y la col·la-

boració dels sindicats obrers en les col·lacions.

«La reducció de les hores de treball per la legislació, o bé tot esperant la realització legislativa del socors general a la manca de feina, els poders públics hauran d'encoratjar, ab subvencions, les caixes de segurs contra la manca de feina, devont respectar aquestes subvencions la autonomia de les organitzacions sindicals».

Els delegats anglesos, considerant insuficients les anteriors conclusions, s'abstingueren en la votació. Totes les altres nacions votaren en pro.

**El desarmament y la acció contra la guerra**

Es aquesta, sens dubte, la qüestió que més ressonancia ha tingut. El ponent era l'alemany Ledebour, qui, en la seva proposició, demanava l'adopció dels següents medis contra'l militarisme y contra la guerra:

1. Els socialistes han de refusar els pressupostos de guerra y marina y els de les colònies.
2. Han d'esforçarse en portar la Conferència de La Haya a substituir l'arbitratge facultatiu per l'arbitratge obligatori extès a totes les causes de conflicte.
3. Tot esperant el conveni dels governs pera la limitació de tots els armaments militars y de la substitució dels exèrcits actuals per milícies, els socialistes han de provocar un acord entre'l Estats pera la reducció dels armaments maritims y la supressió del dret de presa, pel qual se tracta de justificar aixequos armaments.
4. Cal obligar als governs a abolir la diplomàcia secreta, a publicar tots els tractats passats, presents y futurs. Aquest en l'únic medi de posar fi a les intrigues dels homes que tenen sempre el mot «paus a la boca, ab l'espasa a la mà».
5. Els partits socialistes, en tots els països, han de proclamar y defensar l'autonomia y l'indpendència de totes les nacions.
6. Moviments populars de protesta en cas de guerra.

Els delegats anglesos y francesos presentaren una esmena demanant que en cas de guerra s'ha de declarar la vaga general revolucionària, especialment la dels obrers de les indústries militars.

En el si de la comissió, l'esmena fou rebutjada. Al discutir-se en sessió plenària, després d'una discussió emocionant y interessantíssima, s'aprovà la proposició de Ledebour y s'acordà que l'esmena franco-anglesa passés a estudi de l'oficina permanent internacional y dels partits socialistes nacionals. Eren favorables a la esmena demanant la vaga general en cas de guerra, França, Anglaterra, Noruega, Polònia y Holanda, més les minories de Rússia y altres nacions.

En un tercer article acabarem de ressenyar y comentarem les tasques del Congrés Socialista Internacional de Copenhague.

A. R. y V.

**Societat "El Poble Català,"**

Se recorda a tots els senyors Accionistes que no hagin fet encara el desemborsament complet del valor nominal de les seves accions, que en compliment de l'acord pres en Junta general ordinària del dia 31 de janer de 1910, les seves accions seran anulades si no han fet efectiu el darrer desemborsament per tot el dia 30 de setembre de 1910.

S'avisà als senyors Accionistes que tinguin pagat tot el valor nominal de les seves accions, que poden passar per la Administració a canviar els seus resguardos provisionals, per títuls definitius, pagant l'impost de timbre a raó de dues pessetes per acció.

Barcelona, 4 d'agost de 1910.

El president del C. de A. — Eduard Calvet.

**COSES D'ALEMANYA**

## Un mal y un remei

Permeteu-me fer una continuació d'aquelles paraules ab que vaig cloure l'article anterior: «La carrera oberta al talent». Una de les coses que més distinguen la civilització moderna y l'organització de l'Estat modern, es l'aprofitament del talent en tots els ordres de la vida. Un país ben governat y ben organitzat es senzillament un país ont cada càrreg té'l seu home, cada tasca té'l seu cèrere y la seva voluntat, educats ab una formació especial—per complir-la. Treguem aquesta correspondència íntima entre'l càrreg de la vida ciutadana en tots els seus ordres y els talents cridats a desempenyar respectivament cada un d'aquells y tindreu la societat desbaldestada; que l'Estat no'n cuidi d'aprofitar la ciència dels que saben y les facultats naturals dels individus pera poder complir sa complexa missió, y tindreu que aquesta ciència y aquestes facultats, en un mot, els talents de la nació, restaran fora del cercle d'acció de la vida de l'Estat, deslliats dels seus deures, sense compensació alguna dels seus esforços, sense que'l seu talent s'aglomeri y intensifiqui llur potencia cerebral y impossibilitat de procurar una perpetuació sistemàtica de llurs doctrines y de llurs mètodes per medi d'escoles y ensenyances permanentment establertes.

Y aquí teniu les dues imatges crassades, la d'Alemanya y la d'Espanya. L'Alemanya, y parlo d'aquest poble perquè es el que ara visc y estudio, se distingeix especialment per aquesta íntima correspondència de que parlavem entre'l càrreg y l'home, entre la tasca y el talent que ab tant rigor aplica a tota sa organització fins al més petit detall. No dubteu que si a Alemanya's revela un veritable talent per qualsevol especialitat fins ara desconeguda, no trigarà en esser reconegut per l'Estat y aprofitat per aquest y posat per ell en el lloc corresponent



de la seva organització. V a aquest lloc no existís no dubtem que l'Estat el crearia, fundaria un nou carrer per a ell, i el donaria un nom. Y de fet passa així. En el món de la ciència, especialment, cada dia estan sortint noves especialitzacions que provoquen el sorgiment i la formació de nous talents; doncs no hi ha especialització en les ciències que no tingui algun representant de gran talent en aquestes Universitats.

Veieu ara lo que passa en el nostre país. L'Estat se desenten de la seva missió de triar les capacitats per a desenvolupar els càrrecs relacionats amb l'alta cultura intel·lectual. Les Universitats espanyoles no són més que prats de bona herba on pasturen i s'engreixen un remat de nultats i mitjanes. Els professors que són honrats excepcions en aquesta regla, se troben solts i desamparats. Y mentrestant, fora del radi de l'ensenyament oficial, completament inactiva i oblidada per l'Estat hi floreix una esplèndida vida intel·lectual, si considerem les coses solament des del punt de vista individual. Grans talents, esplèndides capacitats, treball solitari cadascú en el seu recó ignorat, sense aquesta mútua compensació i recíproca ajuda que són mitja vida en l'activitat present del món intel·lectual. Aquests sabis nostres treballen per ells, no transmeten llurs ensenyaments ni llurs mètodes a la posteritat, no tenen ni formen escola, i moren sense deixar llegat. Aquests sabis tothom els coneix, tothom els nomena. Quan no són nomenats els llurs compatriotes els que'ns adonem de llur treball i de llur mèrit, no triga a sorgir a l'extranger una veu que els senyala a la nostra atenció i al nostre respecte. Alguns d'aquests grans homes solitaris han sigut i són professors en les Universitats espanyoles, aquí teniu en Milla, aquí teniu en Balari, aquí teniu en Rubió i Lluch. Però mireu l'acompanyament que tenen, o han tingut, l'acompanyament que'ls ha donat l'Estat espanyol en des de la càtedra obra fructífera i durable en mitg d'un medi ambient on domina més que la més profunda indiferència científica. Però prescint d'aquestes poques figures que cal honrar l'Universitat espanyola, i escampem la vista, i veurem aquesta immensa i malagunyada activitat extra-universitària de les nostres més grans potències intel·lectuals.

Y ara jo'm demano: per què l'Alomar no ha de tenir una càtedra de Literatura, en Fabra una de Filologia, en Masó una d'Investigació literària, en Miret i Sans una d'Història? Quin és aquest absurde que domina en l'organització de l'Estat espanyol que fa que lo millor, lo més granat de l'intel·lectualitat nostra no pugui entrar com element actiu de la seva vida nacional, ni s'hagi trobat una mà decidida que incorporés aquests elements d'una vegada i definitivament en els graus de la jerarquia oficial de que s'han fet mereixedors? Al contrari, l'Estat ha demostrat que no vol; diguïu si no l'Alomar, aquesta glòria nostra, que'ns ha de predicar sobre la trona solitaria i apartada de la seva illa; diguïu tant i tants altres que han sofert la mateixa trista experiència.

Hem d'alar un crit, joves amics meus, un crit imperiós que ressoni fins les altes del Govern. Ara que aquest acaba de fer un acte de justícia al conferir la càtedra de Pedagogia a l'amic Zulusta, se li ha de dir a crits que segueixi ja la via comensada, que no s'aturi al començar al camí, que ab un gest magnànim i definitiu arreplegui tots els talents, totes les capacitats que vuen apartades de l'Universitat i les posi en aquestes càtedres espanyoles tant sovint profanades per que llurs ensenyaments al callu de les escoles germïnïn i se transmetin a la posteritat. Que ab un real decret disposi que totes les places que desde ara vagin vagant en les nostres Universitats drets de consubstanciar-se per mitjà dels consubstancis torns de concursos i oposicions de professors, auxiliars i doctors o llicenciats, per a que vagin a ocupar els que ab llurs treballs i llur mèrit reconegut han adquirit un dret primordial i indiscutible per a ensenyar. Joves o vells, rics o pobres, és precis que aquestes poques dotzenes de sabis que encara tenim comensin a esser la base de la futura Universitat espanyola i a infondre saviesa verge en el caduc organisme de l'ensenyament oficial. La veu de la fama, la veu plorant d'aquells que consideren la majestat d'una càtedra i la transcendència de la missió docent al nivell d'un miserable guany-pa o d'una botigueta de cantonada, segurament s'alciora i trada reclamant els drets vulnerats de la corporació. Però el primer dret és el de la nació a esser ensenyada en les Universitats per les capacitats indiscutibles i el primer dever de l'Estat és el de posar els medis més encertats per educar l'intel·lectualitat dels ciutadans; i aquest dever no'l compleix l'Estat mentre consenti que'ls grans talents visquin i treballin fora de l'ensenyament.

En 1879 l'Estat francès tregué sobtadament de les seves oficines de Correus a un modest empleat i el col·locà en la Universitat de Montpellier encarregant-li la càtedra de Llengua i Literatura provençal. Aquest modest empleat y eminent categoriat era el savi filòleg Chabaneau, una glòria de la filologia francesa. Això feu França, que, com tota nació civilizada, tant sab complir ab els deures que imposa l'alta espiritualitat dels nostres temps. Segueixi l'Estat espanyol aquest exemple, que es segur que'll trobarà alguns de nostres empleats, joves i vells, que s'han fet dignes d'una càtedra i algunes dotzenes de catedràtics que s'han fet dignes d'ocupar un modest emplen de correus.

MANUEL DE MONTOLIU.

Leipzig, 3-9-1910.

## Desde Olot

Sabada es de tothom la fama de claustral, catòlica i carlina que té la comarca olotina. Tal creença sembla esser general, fins al punt d'haverse motejat aquesta comarca amb el nom de «Navarra petita». Doncs, ab motiu de l'aplec y miting carlí-clerical, ha quedat demostrat lo contrari.

Anunciant per modi del setmanari tabló «El Deber» de moltes fulles, durant un mes seguit, la celebració d'un aplec y un miting catòlics, suplicant l'assistència fins de les dones, mobilitant la gent dels pobles veïns, no's reuniren més enllà de mil tres-cents o mil quatre-cents persones, per a el primer dels dos actes esmentats. Lo que és un evident fracàs comptant que de molts pobles vingueren els catòlics comanats pels rectors y que

les dones hi prengueren una part activa.

Ni els mateixos clericals deixaren de confessar en les converses particulars la importància del fracàs y de dolores del mateix, perquè hi han coses que no's poden amagar.

Però, fracs gros fol apèct, en aquest no hi anaren més enllà de quatre-cents persones, xifra que no pot esser més ridícula tractantse d'una comarca tan poblada com aquesta, i comptant que hi assistiren dones, capellans y criatures.

Les societats anticlericals «Concentració Republicana», «Centre Nacionalista Republicà», «Comité Federal» y «Comité Liberal», s'han unit circumstancialment per demostrar que es molt més poderós el sentit democràtic que no pas el clerical y carlí.

Aquestes entitats han organitzat un miting anticlerical per demostrar que ho és, veritat lo de la «Navarra petita».

Compten els organitzadors y tothom ho creu així, que reuniran els liberals molt major número de concorrents dels que reuniran els clericals, y que sabran crear l'entusiasme que no tinguieren aquells.

S'ha nomenat una comissió per organitzar el miting susdit, que tindrà lloc el dia 18 de setembre.

Oportunament parlarem altres vegades d'aquest important acte de propaganda.

## Miting d'escombriaires

Diumenge al matí se celebrà en el teatre Espanya y davant de poca concurrència, el miting contra el projecte de reculada d'escombriaires y irrigació de la ciutat, que tant ha apassionat al públic durant aquests passats dies.

Presidí l'acte don Pere Gilibert y parlaren els senyors Joaquim Basté, Francisco Catalan, Manuel Bertran y Blai Fort.

Tots els combaters el projecte, examinant des de diversos punts de vista. Els oradors repetiren els conceptes que foren exposats en el passat miting del Granvia, sostenint que ab lo que fa l'Ajuntament se va a un monopoli ruïnós per a la ciutat, a l'ensenyament que's fliensa a la misèria a obrers que no tenen altre sosteniment que l'esombra que fan anar pel carrer.

Així també s'esforçaren en provar la il·legalitat de l'actió, per quant el servei no ha estat tret a subasta, essent així que'l senyor Serra Sulé, no té les patents que diu dels seus carros y aparells.

Els organitzadors del miting, per lo que toca als obrers, posaren a aprovació dels concorrents—els quals l'aproven—una conclusió que diu que si l'Ajuntament aprova'l projecte que's discuteix, s'acudirà a la Junta de Reformes Socials.

L'acte transcorregué en mitg del major orde.

## Informació política

### Els federals nacionalistes de Badalona

«Acció», nostre benivolent confrare badaloní anuncia la fusió dels dos centres d'Esquerra catalana que hi havia a Badalona — el «Centre Recreatiu Republicà» y el «Centre Republicà Català», — per formar un nou Centre que's dirà Centre Federal Nacionalista Republicà de Badalona, el portaveu del qual serà dit Estimat confare.

«Acció» acompanya la nova ab els següents atinats comentaris:

«Es ab grossa alegria que donem avui als nostres llegidors aquesta nova. L'actuació de l'Esquerra catalana en la nostra ciutat obindrà un nou impuls de més fortalesa ab la creació del nou Centre.

L'unificació de les forces disperses, al nodrir les fibres del camp de la democràcia catalana a Badalona portarà necessàriament una intensificació en el nostre treball, que forçosament revertirà en resultats beneficis per a la nostra estimada causa.

La fusió portada a cap avui pels dos centres és una tasca patriòtica que deu necessàriament seguir-se a tot arreu.

Així, entre altres conseqüències beneficioses, porta una profitosa simplificació en l'obra que venim obligats a exercir fent més poderosa y més positiva.

Es per això que tot en nosaltres es satisfacció davant d'aquest fet. Y es satisfacció intensa perquè nosaltres que som fervents devots del nostre ideal hi veiem en aquest fet, preludi de victòries futures y resultancies d'indubtable profit per a la nostra causa.»

Nosaltres aplaudim la patriòtica resolució dels companys de Badalona. Avant, sempre avant, per la Llibertat y per Catalunya!

### Pro-presos d'Horta

Hem rebut la següent allocució:

«Vindrós veïns, més que veïns, germans d'aquesta pacífica y bonica barriada de Horta, han sigut sentenciats pel Consell Suprem de Guerra, de resultes dels successos de juliol de l'any passat a dir: «Els presos, el que menys es veu de pressa. Pesa per lo tant sobre d'Horta un estigma que no mereixem, sobre les desconsolades famílies dels presos una tristesa tan immensa com gran que no hi ha comparació possible en l'història del present segle XX.

La Comissió Pro-presos d'Horta, en sa última reunió acordà ara més que treballar per aconseguir la llibertat d'aquells germans desgraciats. A l'efecte el dijous, dia 8 del present, a les cinc de la tarda, tindrà lloc un gran miting a la plaça de Santes Creus (abans de la Constitució), en el que hi pendran part oradors dels partits Radical, Unió Federal y socialista.

Se convidà a present a tots els Centres y entitats de Barcelona, pregantlos que per humanitat assisteixin a tan humanitari acte.

Per la llibertat dels presos, per aconseguir el seu indult, no falteu al miting. El president, A. Costal; el secretari, Angel Pla.

Ha retornat a Sant Feliu de Guíxols després d'haver treballat diumenge l'elocut don Carner, el diputat per la Bisbal, nostre amic en Salvador Albert.

Aplec

Els elements liberals de Sant Feliu de Guíxols organisen un aplec a la plaça de Sant Pol per a el dia 11, a fi de celebrar el triomf del Salvador Albert a les eleccions generals del maig.

Fill predilecte

La vila de Cadaqués prepara un homenatge al senador Frederic Rahola, fill d'aquella població empordanesa, donant el seu nom a la plaça que fins ara s'ha nomenat de les Herbes.

Miting

Diumenge, a les onze del matí, tindrà lloc a Piera un gran miting a favor de

(1) Retrat de l'edició anterior per error d'original.

la supremacia del poder civil, prenent-hi part els senyors Laureà Miró, Eduard Mò, Serra y Constançó, Layret, Tona y Pere Corominas.

## Els progressistes

La Comissió reorganitzadora del Partit Republicà Progressista participa als carteris del districte de Sant Andreu, IX de Barcelona, que poden efectuar la inscripció en el cens del partit, en els domicilis següents:

Carrer de la Sagrera, 135, tenda. Clavé, 11, tenda. Espinosa, casa de camp, tenda.

## El centenari den Balmes

L'infanta Isabel arribarà a Vic, entre cinc y sis de la tarda d'avui, rebent-la ab els honors de ribèria. Al vespre hi haurà recepció en el seu allotjament.

Lendemà, al matí, assistirà a la missa pontifical y dinarà en el palau del bisbe. A la tarda, assistirà també a l'obertura del Congrés Internacional d'Apologètica. Al vespre anirà al concert de gala, que se celebrarà indubtablement, la festa de societat més lluida del Centenari.

L'endemà, al matí, assistirà a la missa re el Monestir de Ripoll, també en tren especial, y tornarà a Vic a dinar, a Casa la Ciutat. Assistirà a la festa folk-lòrica y després d'aquesta, marxarà de Vic, prenent immediatament de l'arribada a Barcelona, en la mateixa estació, l'express cap a Madrid.

L'Universitat de Barcelona estarà representada en el Congrés Internacional de Apologètica, ademés del rector, senyor baró de Bonet, representant les respectives Facultats, els senyors Estanyol (Dret), Daurella (Filosofia y Lletres), Batllés (Medicina), Domènec (Ciències) y Giguery (Farmàcia).

La Comissió de l'Ajuntament de nostra ciutat estarà formada pels senyors Vallès y Pujals, Nualart y Ramoneda.

El jurat del concurs pecuari és el següent:

Director general de la Cría cavallar y remonta: don Demetri Galán, actual arca de Saragossa; inspectors d'higiene pecuària de Barcelona, Girona y Tarragona: don Josep Qulenta, don Josep Vidal y Barraguer, don Josep Pujol, don Josep Masó y Escubós, don Ignasi de Ventós y don Isidor Aguiló.

El Museu Episcopal estarà obert des de divendres vinent al diürn, de les deu del matí a la una de la tarda. En aquestes hores podrà visitar-lo gratuïtament tothom que vulgui.

Avui s'inaugurarà una làpida que està posada a la façana del temple romà, llegintse en ella una inscripció en que està resumida l'història del vell monument autèntic.

S'han fixat ja les bases del concurs de rodella o de tir al blanc. El dia 10 s'inaugurarà y se continuará durant la tarda del dia 12, en que's començarà el tir al blanc. El concurs tindrà lloc en el Puig den Planas, creientse que amenisarà l'acte una banda musical. El preu d'inscripció pel tir al blanc és el de 250 pessetes com a quota, y 25 cèntims per tir, tenint els concorrents dret als premis que són un magnífic Winchester de gran precisió, un Remington reglamentari y una escopeta de sac. Pel concurs al vol l'inscripció és de 5 pessetes, devèntse haver mort cinc aucells si se vol optar als premis o satisfer una quota de 10 pessetes. Els tals premis consisteixen en una escopeta de cassa de triple tancat, canons d'acer y palanca superior; altra escopeta de dos canons central, y altra de un.

Hi ha molta animació per pendre part en aquest concurs.

No s'ha fixat encara l'hora de tornada, ni se sab encara si l'infanta tornarà a Barcelona, o anirà a Madrid per la línia del Nord.

Així darrer es lo que anir a creia més probable en les dependències governatives.

El governador ha rebut les 50.000 pessetes que'l Govern central li ha subvenció a les festes del Centenari den Balmes.

Al matí el general Weyler y el governador, conferenciaran respecte a la situació que han d'ocupar les tropes que cobriran la carrera.

La Companyia del Nord ha publicat ja el cartell anunciant la modificació de preus y establiment de billets d'amada y tornada a l'arribada de les festes. No direm rebaixa perquè, encara que sigui de poc, els esmentats preus són superiors als dels billets reduïts ordinaris. La veritable ventafà són els trens especials de la nit, que ja anunciarem, y que sortiran de Vic, a les 11.50 de de Barcelona y a les 11.55 de de Montanyà, que no passarà de Ripoll.

Aquests trens poden aprofitar-se els que no vulguin o no puguin quedar-se a dormir a Vic. Permetran assistir als espectacles que hi hagi durant el dia y a darrera hora de la nit els tornaran a llurs cases o als pobles on tinguin per convenient, per a trobar comodament, lloc per dormir.

## Teatres y Concerts

### PRADO CATALAN

Recordo que no fa pas gaires mesos, en un dels teatres que's dedicaven al gènere italià, s'estava passant l'assaig de una obra de les més conegudes. Dirigia l'orquestra un senyor, que si bé com a músic mereix tots els mèrits respectes, com a director no anava en lloc, doncs, li mancava lo principal, que és la pràctica. L'obra anava tirant com podia fins que arribà un moment que no pogué anar més enllà. El director, se posà a cridar donant la culpa als músics, y un d'aquests que vegé que no era a causa d'ells que no sortia l'obra arrodonada, encarrant ab aquell, li digué: «Permetim, mestre, però'm sembla que si vostè no fos aquí dalt, ho faríem millor.» El director va donar-se per aludat davant d'aquesta indirecta y deixà per sempre més l'atril.

Recordo també cas d'un altre senyor que feia de director, que dirigia una orquestra d'aficionados y en una de les obres que estudiaven (que no recordo fixament quin era), hi havia una entrada una mica difícil a donar a l'òrboes y que sempre, per culpa del mestre, era mal agafada. El jove òrboes, davant de tanta poca seguretat en el director, va aixecarse y li va dir: «No'm molesti pas més a donar-me l'entrada; m'hi tornaré d'esquena y vull entrar a temps.» Y tal dit, tal fet, s'hi tornà, y a l'arribar al punt culminant va entrar ab tota seguretat. Així demostrà que'l director en lloc de servir, no era res més que un destorb.

Aplicui aquests dos casos (rigurosament històrics) al seu treball, senyor Mazzi y veurà com si l'altre dia durant l'execució del «Rigoletto» la Homs va flaquejar,

fou degut a vostè, que si en Barcelona hi fugia a cada moment era degut a vostè y que si l'orquestra feia lo que volia, era degut a vostè, que o bé no coneix els temps del «Rigoletto», o té un plaer especial en escanyar als pobres artistes y qui vostè mal dirigeix.

Jo no vull creure que fos fet exprés, però, fill, no es pas la primera vegada que se li diu una cosa per l'estil y vostè com si sentís ploure. No li sembla que tingui raó? Creguin y anirem millor, ab i sobre tot digui an aquell senyor que té al penúltim rengle de la seva dreta, que no bufi tant, que no n'hi ha per tant, doncs ademés d'esser perjudicial y poder-se esdevénir una malaltia de pit, li agrairíem moltíssim el mal de cap que's n'estalviaria.

En Mulleras, molt bé, especialment en el quart acte, en el que cantà exquisidament l'arieta «La dona e mobile» que tingué de repetir tres vegades, guanyantse merescudes ovacions. En Balcera, molt més segur que l'altre dia. Així, així, a veure quin serà el dia que li podrem dir que ho ha fet bé del tot. La Homs discreta, l'Amari, riallera y perdent el compàs més d'una vegada, se veu que la rastornava el diminut Mulleras. En Serra, bé, potser massa exagerat de moviments. En Monterona, en vista de lo que l'altre dia li deia, va decidirse a pillar una mica, però no ens va arribar a convèncer. Els demés, discrets. Els chors, dolents. L'orquestra (no sé a que era degut) a falsada dels chors.

La Cruz Roja era qui organitzava aquesta funció, a benefici de la mateixa. L'Orfeó Gracienc, que hi prengué part, com sempre, acortadíssim, devént repetit «La patria nova» de Grieg, a banda y chors, dirigida, la primera vegada, pel senyor Castañé, y la segona pel mestre Balcera.

El concert per la Banda Municipal, a l'Asarria, en fi, demanem.

A. P. S.

## Sessió de l'Ajuntament

A tres quarts de sis de la tarda, comença la sessió de primera convocatoria corresponent a la present setmana. Hi han 26 regidors. Els justos per a poder celebrar sessió, Presideix el senyor Seradara.

S'aprova l'acta de l'anterior.

## Despatx oficial

### L'ARRIBADA DE L'INFANTA

Comunicació del governador, anunciant per al dimarts l'arribada de l'infanta Isabel.

Enterats.

### Orde del dia

#### ENSANXE

Dictamen propasant l'enterat d'una comunicació del governador, que d'acord ab la Comissió provincial, resol pagar unes parcel·les afectades per l'obertura del carrer de Flor.

El senyor Nualart fa notar l'excessiva diferència que hi ha entre la valoració que donà dels sudits terrenys el pèrit del Municipi y la que donà el particular.

S'acorda que quedi sobre la taula.

### EL CARRER DE TERRAN VÍ

El senyor Carreras demana explicacions sobre'l dictamen que proposa fer construir per valor de 90 pessetes, cinc plaques que diguin «Carrer de Terran VÍ».

Les explicacions les donà'l senyor Viana, y per fi s'aprova'l dictamen, després de fixar partida la Comissió d'Hisenda.

### MOSSÉN PRAT

El senyor Carreras, que com se veu, ha tornat reforçat d'estudiar, no's cansa de fer preguntes y observacions sobre els dictamens.

«L'edifici que tot que s'han d'exposar alguns antecessors molt importants, se designa damunt de la taula d'Hisenda que proposa sigui nomenat major domus de la Casa de la Caritat, el capellà sense missa, mossén Segimon Prat.

El senyor Morros.—Ja's sabien, els antecessors!

El senyor Carreras.—Ja ho orec; com que S. S. signà advocat de la part!

S'acorda lo proposat pel senyor Carreras.

### INSPECTOR TÈCNIC

Se posà a discussió el dictamen que proposa proveir per concurs, la plaça de inspector tècnic de la Secció d'Anormalitat de l'Escola de cecs y sord-muts.

El senyor Nualart hi presenta una esmena en el sentit de que'ls concursants portin dos anys l'exercici de la carrera, a Barcelona.

Queda pendent de discussió.

### Proposicions

S'aproven dues proposicions concedint la Banda per una festa d'Esperanto y per una altra del Teulat.

### LA BIBLIOTECA MODERNA

S'aprova una altra proposició demanant que l'Ajuntament secundi les iniciatives de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, referents a ajudar al ministeri d'Instrucció pública, en lo referent a la creació a Barcelona, d'una Biblioteca Moderna.

### Interpel·lacions

#### LES AIGUES DE COL·LERO

El senyor Carreras Capdà crida l'atenció de la Comissió d'Hisenda, respecte lo que ocorreix ab les aigües de Col·lerola, qual deu es cada dia més petita, fins al punt d'haver desaparegut els pous de registre que existien per haver-se edificat sobre'ls mateixos. Segueixen explicant la temensa de que d'aquelles aigües se'n hagin pogut aprofitar alguns particulars en perjudici de la ciutat.

Contesta'l senyor Mir dient que li mancaven dades per contestar l'edugament, puig les oficines facultatives s'han negat en resistència passiva, a facilitar dades a la Comissió de drets y propietats, per lo qual aquelles no ha pogut formular un inventari exacte dels bens de la ciutat. Lo que ha passat en les oficines respecte les aigües, també ha passat ab parcel·les procedents de camins vinyals.

Per via d'exemple del desori que hiu regna a les oficines, esmenta alguns assumptes, dels quals no s'han pogut enterar els regidors, per la resistència dels facultatius.

Afirmà que en el Tibidabo la Companyia s'havia apoderat de diverses parcel·les y que alguns propietaris havien construït damunt les construccions de les aigües de Col·lerola.

Igualment esmenta lo passat ab unes averguacions que intentà fer l'orador, junt ab el senyor Marial, respecte aigües de Sans. No s'hi ha pogut averguar res.

Acabà'l senyor Mir felicitant al senyor Carreras y diguentse que per culpa dels empleats l'Ajuntament perd pens.

Intervé'l senyor Viana, igual fal'l senyor Marial, qui diu que la

disminució del capital de Col·lerola se deu també a la desaparició de torrents que l'alimentaven. També's deu, com en altres deus, a males condicions de les conduccions, les que s'haurien de canviar.

Rectifica'l senyor Carreras.

El senyor Nualart presenta una proposició incidental, dient que l'Ajuntament fa promesa d'energia per a escometre desseguit, el que pugui restar les seves funcions la Comissió de drets y propietats.

Es aprova.

## Més dictamens

### D'AQUELL INSPECTOR TÈCNIC

El senyor Janssens diu que la Comissió de Governació acceptarà l'esmena del senyor Nualart, al dictamen propasant la provisió de la plaça de inspector tècnic de la Secció d'Anormalitat de l'Escola de cecs y sord-muts, sempre que els dos anys de residència siguin a qualsevol ciutat.

Després de moltes explicacions, s'accepta la modificació a l'esmena y aquesta esmena.

El senyor Monegal ne presenta una altra, en el sentit de que'l jurat, que segons el dictamen, l'han de formar tres regidors, s'hi afegeixin tècnics de fora la casa.

Aquesta esmena treu de fins als jerarquies que ja portaven, segons veus, un altre San José a la butxaca.

El senyor Carrat combat l'esmena y l'home ho fa ab un candoroscat tan grossa, que ensenya l'orella desseguida. Fa referència a la modificació que hi hagué fa poc, del reglament de l'Escola de cecs y sord-muts, sense veure que va a dir que aquella modificació la estigué feta aposta per lo que avui vol aprovar-se.

No obstant, el senyor Carrat confessa, també ingenuament, que no sab perquè s'ha d'esser meigs per a esser mestre d'anormals.

El senyor Carreras té moltes ganes de combatre'l dictamen y no sab com, perquè l'arcalde li diu que no hi ha manera reglamentària de fer-ho desdel moment que s'ha entrat a la







